

Aktivitet

Rutin och instruktion Våld och hot

Dokumentet framtaget av:
Lena Lindblom

Dokumentdatum:
2017-05-31

Godkänd av (sign):

Version:
3 (20180810)

Sida:
1

Våld och hot

Rutin och instruktion

Innehållsförteckning

- 1. Bakgrund**
 - 1.1 Bakgrund
 - 1.2 Målsättning och syfte
 - 1.3 Begränsningar
- 2. Backaskolans policy för trygg och säker skola**
- 3. Lagstöd**
 - 3.1 Nödvarn
 - 3.2 Nöd
 - 3.3 Envarsgripande
 - 3.4 Trygghet och studiero i skolförordning och skollag
 - 3.5 Förolämpning/förtal
 - 3.6 Olaga hot
 - 3.7 Ofredande
 - 3.8 Misshandel
- 4. Rutiner och agerande**
 - 4.1 Obehöriga personer
 - 4.2 Utomstående/obehörig mot elev
 - 4.3 Utomstående/obehörig mot arbetstagare
 - 4.4 Elev mot elev
 - 4.5 Elev mot arbetstagare
 - 4.6 Arbetstagare mot elev
 - 4.7 Arbetstagare mot arbetstagare
 - 4.8 Chef/rektor mot arbetstagare
 - 4.9 Arbetstagare mot chef/rektor
 - 4.10 Rutiner för agerande i en kränkande,

hotfull eller våldsamt situation

5. Hjälp och stöd

- 5.1 Rutiner för hjälp och stöd efter inträffad kränkande, hotfull eller våldsamt händelse
- 5.2 Checklista om man bevittnar eller får kännedom om en händelse med anknytning till kränkning, hot eller våld

6. Samverkan

- 6.1 Ungdomscoach, personal, assistenter och EHT
- 6.2 Polisen
- 6.3 Sociala myndigheter

7. Dokumentation och förebyggande arbete

- 7.1 Incident/tillbudsrapportering
- 7.2 Polisanmälan
- 7.3 Förebyggande arbete

8. Utbildning

- 8.1 Förslag till utbildning

9. Sammanfattning och tidsplan

- 9.1 Revidering, utvärdering och komplettering av handlingsplan.

1. Bakgrund

1.1 Bakgrund

Backaskolans handlingsplan ska grunda sig på en lokal riskinventering och en ny riskinventering ska årligen göras och revidering av denna plan ska ske i enlighet med resultaten.

1.2 Målsättning & Syfte

I enlighet med Backaskolans målsättning ska alla som har Backaskolan som arbetsplats kunna känna sig trygga när de vistas inom skolans område. Problem som existerar idag och som kan dyka upp framöver ska i första hand förebyggas och förhindras genom ett aktivt trygghets- och säkerhetsarbete. Handlingsplanen för trygg och säker skola ska vara komplement till det systematiska arbetsmiljöarbetet (t.ex. AFS 2001:1, AFS 1993:2). Alla som har skolan som arbetsplats bör känna till innebörden av gällande lagar, förordningar, författningar samt lokala föreskrifter som kan kopplas till denna handlingsplan.

1.3 Begränsningar

Denna handlingsplan för trygg och säker skola fokuserar på de psykosociala arbetsmiljöaspekterna och vad som kan göras med hjälp av riskinventering, utbildning, information och ökat medvetande för att förebygga och hantera kränkningar, hot och våld. Den fysiska arbetsmiljön och dess inverkan på tryggheten och säkerheten på Backaskolan hanteras genom övrig arbetsmiljölagstiftning och föreskrifter.

Det finns andra policies och handlingsplaner som på olika sätt berör även denna handlingsplan. Skolans kvalitetsarbete utgör underlaget för trygghetsarbetet på skolan

2. Backaskolans policy för trygg och säker skola

- Syftet med säkerhets- och trygghetsarbetet på skolan ska vara att alla som vistas inom skolans område ska kunna känna sig trygga.
- Backaskolan accepterar inte kränkningar, hot eller våld i någon form mot elever eller personal på skolan och därmed gäller nolltolerans.
- Samtliga incidenter med anknytning till kränkningar, hot eller våld ska rapporteras, utredas och sammanställas. Särskilda blanketter för

incidentrapportering finns på personalens hemsida.

- Målet med trygghets- och säkerhetsarbetet är att förebygga kränkningar, hot och våld i så stor utsträckning som möjligt. För att uppnå detta ska alla som har skolan som arbetsplats vara insatta i gällande föreskrifter, rutiner och riktlinjer.
- Det är viktigt att även eleverna är delaktiga i och får ett inflytande över arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågorna.
- I de konkreta målen med trygghets- och säkerhetsarbetet ingår att samtliga anställda ska få kontinuerlig utbildning inom säkerhets- och trygghetsområdet.
- Genom att trygghets- och säkerhetsarbetet regelbundet revideras, utvärderas och kompletteras, ska tryggheten och säkerheten ständigt förbättras.
- Alla allvarigare kränkningar, hot och våldsincidenter ska polisanmälas.
- Anmälan vid allvarligt tillbud eller skada ska anmälas till Arbetsmiljöverket www.amv.se
- Kränkningar gällande elev ska anmälas till skolans rektor.
- Kränkningar gällande medarbetare ska anmälas till rektor eller till Backaskolan styrelse.

3. Lagstöd

3.1 Nödvärn

Brb 24 kap, 1 § (Brb=Brottsbalken) ” *En gärning som någon begår i nödvärn utgör brott endast om den med hänsyn till angreppets beskaffenhet, det angripnas betydelse och omständigheterna i övrigt är uppenbart oförsvarlig. Rätt till nödvärn föreligger mot ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person eller egendom, den som med våld eller hot om våld eller på annat sätt hindrar att egendom återtas på bar gärning, den som olovligen trängt in i eller försöker tränga in i rum, hus, gård eller fartyg, eller den som vägrar att lämna en bostad efter tillsägelse*”.

Lagtexten förmedlar att det i regel är förbjudet att skada andra människor eller annans egendom. Den i princip enda situation då användande av våld kan anses godtagbart är vid en nödvärnssituation. Det innebär att var och en har rätt att använda nödvändigt våld för att stoppa förstörelse och misshandel av såväl person som egendom. En person kan t.ex. hållas fast eller dras ifrån en plats där misshandel pågår. Nödvärnsrätten som aldrig får innebära mer våld än situationen

kräver gäller alla människor, därmed också lärare och elever. Nödvärnsrätten gäller bara det akuta ingripandet och försvaret. Var gränsen går för vilket våld som kan tillåtas i olika situationer måste bedömas i varje enskilt fall, och sannolikt har lärare en något utökad möjlighet att bruka våld i sitt tillsynsansvar än vad en enskild person har i andra sammanhang. Om t.ex. en elev angriper andra elever kan en lärare med några handgrepp tvinga eleven att hålla sig lugn.

3.2 Nöd

Brb 24 kap 4§ ”*En gärning som någon begår i nöd utgör brott endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig. Nöd föreligger när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse*”.

Med stöd av brottsbalkens nödregel kan t.ex. föremål omhändertas för att avvärja omedelbar fara. När det gäller andra typer av föremål och situationer är rättsläget oklart eftersom författningsstöd saknas. Det är tillåtet för skolledningen att öppna och visitera elevskåp under förutsättning att eleverna fått information om att skåpen inte är privata. Slutna väskor får däremot inte öppnas och genomsökas. Skolpersonal har inte heller några befogenheter att genomföra kroppsvisitation utan samtycke.

3.3 Envarsgripande

Rb 24kap 7 § (Rb = Rättegångsbalken) ”*Påträffas den som begår brott, varpå fängelse kan följa, på bar gärning eller flyende fot får han gripas av envar. Envar får också gripa den som är efterlyst för brott. Den gripne skall skyndsamt överlämnas till polisen*”.

Envar, alltså varje enskild människa har rätten att gripa en gärningsman. Det föreligger dock vissa krav för att detta skall kunna genomföras. För det första skall gärningsmannen begå ett brott som ger fängelse, t.ex. misshandel, stöld, skadegörelse och olaga hot. Dessutom måste man ta gärningsmannen på bar gärning, flyende fot eller om vederbörande är efterlyst, d.v.s. anhållen eller häktad för brott. En vanlig medborgare kan ha svårt att veta vilka brott som ger fängelse. Man kan säga att det nästan är alla förutom sex stycken; olaga tvång, hemfridsbrott, förolämpning, förtal, åverkan och även förargelseväckande beteende. Är man det minsta osäker på om rätten att envarsgripande föreligger eller om man klarar av att genomföra ett gripande, ta kontakt med polisen. Skulle man gripa en person som ej har gjort något brott där fängelse finns med i straffskalan så har man själv begått ett brott, olaga frihetsberövande.

3.4 Trygghet och studiero i skolförordning och skollag

Om en elev, trots tillsägelser fortsätter att uppträda olämpligt ska rektor försöka ta reda på orsaken och få eleven att bättra sig. Rektorn kan därefter utdela en varning

vid behov. Om detta inte heller hjälper kan eleven stängas av från skolan under högst två veckor av terminen. Avstängning och förvisning kan ske direkt om elevens beteende inverkar skadligt på andra elever. Rektor beslutar om avstängning eller förvisning. Det ska finnas en utredning som allsidigt klarlägger de omständigheter som är av betydelse för bedömningen. Besluten kan överklagas av vårdnadshavare. Detta görs till Backaskolans styrelse.

Rektorn och lärarna har allmänna befogenheter att vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder för en trygg skolmiljö. Rektorn och lärarna får ta ifrån en elev ett föremål om det används så att det stör utbildningen eller riskerar att skada någon. Om en elev stör kan läraren utvisa eleven ur klassrummet för resten av lektionen alternativt besluta om kvarsittning en timme efter eller före undervisningen. En utredning skall göras, och om eleven ändå stör kan rektor ge en skriftlig varning. Därefter kan det bli aktuellt med tillfällig omplacering eller avstängning. Mer information finns på www.skolverket.se/pm/trygghet och studiero.

3.5 Förolämpning/Förtal

Brb 5 kap 3 § *"Den som smädar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom, döms för förolämpning"*

Med förolämpning avses sådant som syftar till att såra en annans självkänsla. Konkret innebär detta att följande beteende kan vara att bedöma som förolämpning:

- Skällsord (av typen "jävla svartskalle/hora/bög")
- Skymfliga hotelser
- Beskyllningar (tex. om kriminalitet eller om att man lever klandervärt på annat sätt. Att bli beskylld för att leva ett sexuellt utsvävande liv kan vara förolämpning/förtal.)
- Skymfliga åtbörder (tex. att "ge någon fingret")
- Föraktfull behandling av annans kropp (tex. att spotta på någon)

Brb 5 kap 1 § *"Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, döms för förtal"*.

Förtal är en handling där någon utpekar någon annan för att vara (vad lagen kallar) "brottslig eller klandervärd". I arbetslivet är "fikarumssnacket" den situation där detta brott mer eller mindre ofta tycks aktualiseras. Vad som betecknas som "oskyldigt skvaller" kan vara förtal.

Om man exempelvis av sina arbets/klasskamrater utpekats som ohederlig, sexuellt avvikande eller liknande är det ofta frågan om förtal. Att diskutera andra människors

sexuella preferenser, deras skötsamhet, tidigare kriminalitet eller liknande kan alltså vara brottsligt – även om det man talar om är sant. Det som är avgörande för om ett uttalande är brottsligt är om den talande personen velat kränka den han talat om. Kränkningen ska gå ut på att den omtalades goda namn eller rykte sätts i fara.

Det som skiljer brottet "förtal" från brottet "förolämpning" är främst vem det kränkande uttalandet riktats till: om någon (exempelvis någon av dina arbets/klasskamrater) påstår saker om dig som är kränkande är det frågan om förtal. Detta oavsett om det han påstår faktiskt är sant. Det enda som krävs är att personen velat kränka dig. Om personen uttalar kränkningen när det bara är ni är i enrum är det inte frågan om förtal utan istället förolämpning. I båda fallen är det frågan om brott.

3.6 Olaga hot

Brb 4 kap 5 § *"Om någon lyfter vapen mot annan eller eljest hotar med brottslig gärning på sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom, döms för olaga hot"*.

Olaga hot kan bestå i att man verbalt (dvs. muntligt) hotats till livet eller att man hotas med vapen eller andra tillhyggen. Ett hot upplevs självklart ofta som mycket obehagligt av den som blivit utsatt för det. I motsats till vad många tror kräver dock inte lagen att den som hotats blivit rädd. Det avgörande är att den som hotat verkat mena allvar med det hotfulla som han sagt eller gjort. Den som menar allvar när han uttalar hot mot dig gör sig alltså skyldig till brott - även om du av något skäl inte blir rädd.

I de flesta fall uttalas en hotelse direkt till den som hotas. Men även hot som vidarebefordras via andra (t.ex. via arbetskamrater) kan vara olaga hot. Att ge uttryck för att man vill skada en viss person – även om personen ifråga inte är närvarande - är alltså straffbart.

3.7 Ofredande

Brb 4 kap7 § *"Den som handgripligen antastar eller medelst skottlossning, stenkastning, oljud eller annat hänsynslöst beteende eljest ofredar annan, döms för ofredande."* Ofredandebrottet har en mer vidsträckt tillämpning än vad de flesta tror efter att ha läst lagen. Ofta kommer ofredandebrottet i fråga när misshandelsparagrafen av olika skäl inte går att tillämpa. Ett sådant exempel är när misshandeln varit alltför "lindrig". Det rör sig om situationer där personer utsatts för avsiktliga knuffar eller sparkar eller då personer försökt ofreda (offret) genom att rycka eller slita i hans kläder eller sätta krokben för honom.

Det finns, som sagts ovan, en gränsdragningsproblematik mellan vad som skall bedömas som ofredande respektive misshandel. Enligt huvudregeln skall en spark (eller liknande) som ger offret skada eller smärta anses vara misshandel och inte ofredande. (Misshandel anses vara allvarligare än ofredande.)

Även trakasserier av olika slag kan betecknas som ofredande, t.ex. att förfölja någon, att systematiskt förolämpa/förtala någon eller att på annat sätt få någon att må dåligt genom att gång på gång störa/ofreda.

3.8 Misshandel

Brb 3 kapitlet 5 § ”*Den som tillfogar en annan person kroppsskada, sjukdom eller smärta eller försätter honom eller henne i vanmakt eller något annat sådant tillstånd, döms för misshandel*”.

Avgörande för om en viss handling skall bedömas som misshandel är den utförts med vilja av den som utfört den. Den som av en ren olyckshändelse exempelvis slår till någon annan har inte gjort sig skyldig till misshandel. (Om man skadat någon genom oaktsamhet, dvs. av slarvighet, kan det dock vara frågan om vållande till kroppsskada.) Gränsen mellan vad som är att bedöma som en ”ringa” (dvs. lindrig) misshandel och en misshandel av vad man brukar kalla ”normalgraden” är inte alltid lätt att bedöma. Ett enstaka slag med öppen handflata brukar dock bedömas som ringa misshandel. Men observera att all misshandel, ringa eller inte, är brottslig. Misshandel kan också, enligt Brb 3 kap 6 §, bedömas som grov misshandel, om den orsakat väldigt allvarliga skador eller kan bedömas ha varit särskilt hänsynslös.

4. Rutiner och agerande

Alla besökare som kommer till skolan skall anmäla sitt ärende i skolans reception (kontoret) för att få behörighet att vistas i skolans lokaler. Externa personer som t.ex. hantverkare bör föranmäla vistelse på skolan, samt kunna uppvisa giltig legitimation. Då det uppstår en våld- och hotsituation med obehöriga, som kommer till skolan ska detta anmälas till Arbetrmiljöverket.

Hot och/eller våldsituation

Om en hot eller våldsituation uppstår inom skolans område är det viktigt att nedanstående rutiner efterföljs för att säkerställa en trygg miljö för både elever och medarbetare.

4.1 Obehöriga personer

En skola är en offentlig miljö – men inte en offentlig plats. Det betyder, att en person utan relevant ärende är obehörig och skall uppmärksammas och uppmanas att lämna skolans område.

Oplanerade samtal/möten/besök:

1. Alla utomstående som kommer till skolan oanmält skall anmäla sitt ärende på kontoret.
2. Om ärendet är obehörigt skall personen avvisas, vänligt men bestämt.
3. Om vederbörande inte lämnar skolan vid uppmaning kalla på hjälp av annan personal.
4. Vid vägran ring polisen, 112. Om möjligt stanna kvar och observera tills situationen är avklarad.

4.2 Utomstående/obehörig mot elev

Med utomstående avses person som inte är anställd och inte är inhyrd personal i verksamheten. Med obehörig avses person som vistas i skolan utan relevant ärende.

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld från en utomstående mot elev ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna/alternativt polis om situationen kräver det.

Hjälp den som blir hotad eller attackerad att snabbt ta sig därifrån och om händelsen utspelar sig på skolgården, in i skolbyggnaden. Ombesörj att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har god kontakt med och förtroende för.

Utred situationen

Eleven får ge sin version av händelsen, som dokumenteras av inblandad arbetstagare.

Om händelsen härmed bedöms utredd avslutas ärendet genom att klassföreståndare/mentor, rektor och vårdnadshavare informeras om händelsen.

Incidentrapport ska skrivas tas upp med berörda, tex skolledning, skolsköterska, kurator, mentor och skyddsombud.

Vid allvarligt hot eller våld

Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först personalen och därefter skolans elever om händelsen och vilka åtgärder som vidtas. Rektor avgör huruvida samtliga elevers vårdnadshavare bör informeras om händelsen samt om vidtagna åtgärder på skolnivå. Om den utomstående är elev vid annan skola i kommunen kontaktar rektor berörd skolas rektor. Vid allvarligt hot eller våld gör rektor en polisanmälan av

händelsen. I de fall en polisanmälan görs och där någon under 18 år är misstänkt för brott, informeras alltid socialtjänsten och vårdnadshavarna via polisen. Om polisanmälan görs så ska Arbetsmiljöverket kontaktas.

Tillbudsrapport och arbetsskadeanmälan fylls i och lämnas till rektor.

Rektor informerar skyddsombud och andra berörda.

4.3 Utomstående/obehörig mot arbetstagare

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld från en utomstående mot en arbetstagare ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna/alternativ polis om situationen kräver det.

Hjälp den som blir hotad eller attackerad att snabbt ta sig därifrån och om handelsen utspelar sig på skolgården, in i skolbyggnaden. Ombesörj att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har god kontakt med och förtroende för.

Utred situationen

Den utsatta får ge sin version av händelsen, som dokumenteras av inblandad arbetstagare. Om den utomstående är elev vid annan skola informeras berörd rektor.

Vid allvarligt hot eller våld Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först personalen och därefter skolans elever om händelsen och vilka åtgärder som vidtas. Rektor avgör huruvida samtliga elevers vårdnadshavare bör informeras om händelsen samt om vidtagna åtgärder på skolnivå.

Vid allvarligt hot och våld gör rektor en polisanmälan av händelsen. I de fall en polisanmälan görs och där någon under 18 år är misstänkt för brott, informeras alltid socialtjänsten och vårdnadshavarna via polisen. Om polisanmälan görs så ska Arbetsmiljöverket kontaktas.

4.4 Elev mot elev

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld mellan elever ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna/alternativt polis om situationen kräver det. Ombesörj så att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har

god kontakt med och förtroende för. Lugna ner situationen och om det anses nödvändigt ta de inblandade till var sitt rum.

Utred situationen

Båda parter får ge sin version av händelsen, som dokumenteras av respektive samtalsledare. Om händelsen av både vuxna och elever härmed bedöms utredd avslutas ärendet genom att klassföreståndare/mentorn informeras. Därefter görs en incident/tillbudsrapport över händelsen.

Vid allvarligt hot eller våld

Det är de involverade arbetstagarnas uppgift att se till att rektor/biträdande rektor informeras omgående. Rektor/biträdande rektor ansvarar för att vårdnadshavare informeras. Klassföreståndare/mentor ska också snarast delges information om händelsen. Vårdnadshavare kallas till skolan. I syfte att situationen för de inblandade inte ska förvärras kan vårdnadshavarna rekommenderas/uppmanas att ta sitt barn från skolan resten av dagen, eller fram till dess att mötet med skolans personal och rektor/biträdande rektor kan äga rum.

Rektor/biträdande rektor kallar snarast till möte med alla inblandade, och leder detta med hjälp av lämpliga arbetstagare, för att samla information. Rektor/biträdande rektor ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas. Vid allvarligt hot och/eller våld gör rektor/biträdande rektor en polisanmälan av händelsen. I de fall en polisanmälan görs och där någon under 18 år är misstänkt för brott, informeras alltid socialtjänsten och vårdnadshavarna via polisen. Rektor/biträdande rektor gör också en anmälan till arbetsmiljöverket.

Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först personalen och därefter skolans elever om händelsen och vilka åtgärder som vidtas. Rektor/biträdande rektor skriver en incident/tillbudsrapport över händelsen. Rektor informerar skyddsombud och andra berörda.

Vidare åtgärder

Rektor/biträdande rektor ska tillse att de inblandade eleverna erbjuds hjälp av elevhälsan att bearbeta händelsen. Uppföljningssamtal med de inblandade ska ske efter en vecka samt, vid behov, efter en månad. Rektor/biträdande rektor kallar till samtalen där elever, vårdnadshavare, klassföreståndare/mentor samt elevhälsorepresentant deltar. Samtalen dokumenteras.

4.5 Elev mot arbetstagare

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld mellan elev och arbetstagare ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna/alternativt polis om situationen kräver det. Ombesörj så att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har god kontakt med och förtroende för. Lugna ner situationen och om det anses nödvändigt ta de inblandade till var sitt rum.

Utred situationen

Båda parter får ge sin version av händelsen, som dokumenteras av respektive samtalsledare. Om händelsen härmed bedöms utredd avslutas ärendet genom att klassföreståndare/mentor, skyddsombud och rektor/biträdande rektor informeras. Därefter görs en incident/tillbudsrapport över händelsen. Det är rektorn/biträdande rektorn för eleven/eleverna, som skriver tillbudsrapporten.

Vid allvarligt hot eller våld

Rektor/biträdande rektor leder samtalet med den/de inblandade eleven/eleverna. Rektor/biträdande rektor informerar elevens vårdnadshavare.

Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först personalen och därefter skolans elever om händelsen och vilka åtgärder som vidtas. Rektor/biträdande rektor avgör huruvida samtliga elevens vårdnadshavare bör informeras om händelsen samt om vidtagna åtgärder på skolnivå.

Vid allvarligt hot och våld gör rektor/biträdande rektor en polisanmälan av händelsen. I de fall en polisanmälan görs och där någon under 18 år är misstänkt för brott, informeras alltid socialtjänsten och vårdnadshavarna via polisen. Rektor gör en anmälan till Arbetsmiljöverket och om det behövs, en arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan.

Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först personalen och därefter skolans elever om händelsen och vilka åtgärder som vidtas. Rektor/biträdande rektor skriver en incident/tillbudsrapport över händelsen. Rektor informerar skyddsombud och andra berörda.

Vidare åtgärder

Den utsatta ska erbjudas hjälp i form av krisbearbetning. Rektor/biträdande rektor kan ta hjälp av professionell hjälp utifrån. Behöver relationerna mellan de inblandade bearbetas ytterligare, kontaktar rektor/biträdande rektor elevhälsan och

skyddsombud.

Rektor/biträdande rektor ansvarar för dokumentation samt att elevens klassföreståndare/mentor involveras i arbetet.

Uppföljningssamtal med de inblandade ska ske efter en vecka samt, vid behov, efter en månad. Rektor/biträdande rektor ansvarar för samtalen samt dokumentation.

4.6 Arbetstagare mot elev

Med arbetstagare avses anställda och inhyrd personal i verksamheten. Om arbetstagare är rektor utförs rektorns uppgifter av Backaskolans styrelseordförande.

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld mellan arbetstagare och elev ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna, alternativt polis, om situationen kräver det.

Ombesörj att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har god kontakt med och förtroende för. Lugna ner situationen och om det anses nödvändigt ta de inblandade till var sitt rum.

Utred situationen

Båda parter får ge sin version av händelsen, som dokumenteras av respektive samtalsledare. Om händelsen härmed bedöms utredd avslutas ärendet genom att rektor och skyddsombud informeras. Därefter görs en incident/tillbudsrapport över händelsen. Det är rektor/biträdande rektor för eleven/eleverna som skriver tillbudsrapporten.

Vid allvarligt hot eller våld

Den arbetstagare som har gjort sig skyldig till hot och/eller våld mot en elev har begått ett tjänstefel. Ärendet handhas i fortsättningen av rektor i samråd med Backaskolans styrelse och den berördas fackliga ombud informeras.

Vid allvarligt hot eller våld gör rektor en polisanmälan av händelsen. I de fall en polisanmälan görs och där någon under 18 år är misstänkt för brott, informeras alltid socialtjänsten och vårdnadshavarna via polisen. Om polisanmälan görs ska Arbetsmiljöverket kontaktas. Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först personalen och därefter skolans elever om händelsen och vilka åtgärder som vidtas. Rektor avgör huruvida samtliga elevers vårdnadshavare bör informeras om händelsen samt om vidtagna åtgärder på skolnivå.

Incident/Tillbudsrapport eller arbetsskadeanmälan fylls i och lämnas till rektor. Rapporten ska sedan redovisas för skyddsombud och andra berörda. En kopia skickas till Backaskolans styrelseordförande.

Vidare åtgärder

Den utsatta ska erbjudas hjälp av elevhälsan med att bearbeta händelsen. Behöver relationerna mellan de inblandade bearbetas ytterligare kontaktar rektor elevhälsan och skyddsombud. Rektor ansvarar för dokumentation samt att elevens klassföreståndare/mentor involveras i arbetet. Uppföljningssamtal med de inblandade ska ske efter en vecka samt efter en månad. Rektor ansvarar för samtalen samt dokumentation.

Den utsatta ska erbjudas av elevhälsan att bearbeta händelsen. Uppföljningssamtal med elev och vårdnadshavare ska ske efter en vecka samt efter en månad. Klassföreståndaren/mentorn ansvarar för samtalen samt dokumentation.

Tillbudsrapport och arbetsskadeanmälan fylls i och lämnas till rektor. Rapporten ska sedan redovisas för skyddsombud och andra berörda. En kopia skickas till Backaskolans styrelseordförande.

Rektor eller biträdande rektor leder och dokumenterar uppföljningssamtal med den utsatta efter en vecka och en månad. Den utsatta ska erbjudas hjälp med krisbearbetning. Rektor kan ta hjälp av professionell hjälp utifrån.

4.7 Arbetstagare mot arbetstagare

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld från en arbetstagare mot en arbetstagare ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna/alternativt polis om situationen kräver det. Lugna ner situationen och om det anses nödvändigt ta de inblandade till var sitt rum. Ombesörj att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har god kontakt med och förtroende för.

Utred situationen

Båda arbetstagarna får redogöra och dokumenterar sin version av händelsen och rektor delges materialet. Om händelsen härmed bedöms utredd avslutas ärendet av rektor. Incidentrapport ska skrivas och skyddsombud informeras om händelsen.

Vid allvarligt hot eller våld

Den arbetstagare som gjort sig skyldig till hot och våld mot en annan arbetstagare har begått ett tjänstefel. Ärendet handhas i fortsättningen av rektor/chef tillsammans med Backaskolans styrelse och de berördas fackliga ombud informeras.

Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först personalen. Om händelsen utspelats i närvaro av elever gör rektor en bedömning hur skolans elever informeras om händelsen och vilka åtgärder som vidtas.

Vid allvarligt hot eller våld gör rektor en polisanmälan av händelsen. Om polisanmälan görs så ska Arbetsmiljöverket kontaktas. Tillbudsrapport och arbetsskadeanmälan fylls i och lämnas till rektor. Rapporten ska sedan redovisas för skyddsombud och andra berörda. En kopia skickas till Backaskolans styrelseordförande.

Vidare åtgärder

Rektor beslutar i samråd med Backaskolans styrelse om vidare åtgärder. Den/de utsatta ska erbjudas hjälp med krishantering. Rektor kan ta professionell hjälp utifrån.

4.8 Chef/rektor mot arbetstagare

Om rektor är inblandad sköts ärendet av styrelseordförande.

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld från rektor/chefen ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna/ alternativt polis om situationen kräver det.

Lugna ner situationen och om det anses nödvändigt ta de inblandade till var sitt rum.

Ombesörj att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har god kontakt med och förtroende för.

Utred situationen

Båda inblandade får dokumentera sin version av händelsen. Dessa delges närmast ordförande i föreningen Backaskolan. Denne utreder händelsen. Incidentrapport skall skrivas. Skyddsombud informeras om händelsen.

Vid allvarligt hot eller våld

Den chef som gjort sig skyldig till hot och våld mot en arbetstagare har begått ett tjänstefel. Ärendet handhas i fortsättningen av styrelsen och den berördas fackliga ombud informeras.

Vid allvarligt hot och våld gör överordnad chef en polisanmälan av händelsen. Om polisanmälan görs så ska Arbetsmiljöverket kontaktas. Vid allvarligt hot eller våld informerar styrelseordförande personalen. Om händelsen utspelats i närvaro av elever gör styrelseordförande en bedömning hur skolans elever informeras om händelsen och vilka åtgärder som vidtas.

Tillbudsrapport och arbetsskadeanmälan fylls. Rapporten ska sedan redovisas för skyddsombud och andra berörda. En kopia skickas till Backaskolans styrelse.

Vidare åtgärder

Backaskolans styrelse beslutar om vidare åtgärder. Den/de utsatta ska erbjudas hjälp med krishantering. Styrelsen kan ta hjälp av professionell hjälp utifrån.

4.9 Arbetstagare mot chef/rektor

Akut skede

Varje vuxen som ser/uppfattar hot och/eller våld från en arbetstagare mot rektor/chefen ska gripa in för att stoppa det. Kalla på fler vuxna/alternativt polis om situationen kräver det. Lugna ner situationen och om det anses nödvändigt ta de inblandade till var sitt rum. Ombesörj att skadade får vård samt att de inblandade får hjälp och stöd av någon de har god kontakt med och förtroende för.

Utred situationen

Arbetstagare och chef får dokumentera sina respektive versioner av händelsen. Dessa Backaskolans styrelseordförande som utreder händelsen. Incidentrapport ska skrivas. Skyddsombud informeras om händelsen.

Vid allvarligt hot eller våld

Den arbetstagare som gjort sig skyldig till våld och/eller hot mot sin chef har begått ett tjänstefel. Ärendet handhas i fortsättningen av styrelsen och de berördas fackliga ombud informeras.

Vid allvarligt hot och våld gör överordnad chef en polisanmälan av händelsen. Om polisanmälan görs ska Arbetsmiljöverket kontaktas.

Vid allvarligt hot eller våld informerar styrelseordförande personalen. Om händelsen utspelats i närvaro av elever informeras skolans elever om händelsen och vilka åtgärder som vidtas.

Tillbudsrapport eller arbetsskadeanmälan fylls i och lämnas till styrelsen. Rapporten ska sedan redovisas för skyddsombud och andra berörda. En kopia skickas till Backaskolans styrelseordförande.

Vidare åtgärder

Styrelsen beslutar om vidare åtgärder. Den/de utsatta ska erbjudas hjälp med krishantering. Rektor kan ta hjälp av företagshälsovården.

4.10 Rutiner för agerande i kränkande, hotfulla eller våldsamma situationer

Att kunna agera i kränkande, hotfulla eller våldsamma situationer handlar mycket om att kunna göra individuella bedömningar som grundar sig på sunt förnuft och som beror väldigt mycket på omständigheterna i den specifika situationen. Det mest

avgörande för agerande av den som utsätts för ett kränkande, hotfullt eller våldsamt beteende är att kunna minimera konsekvenserna av händelsen genom att behålla lugnet i konfliktsituationer, försöka dämpa konfliktbeteende och alltid använda sig av verbala tillsägelser i första hand. Om man utsätts för ett våldsamt beteende är den första prioriteten att ta sig ur situationen så att man inte blir skadad. Om man som personal på skolan väljer att ingripa för att t.ex. sära på elever som slåss är det viktigt att man känner att man klarar av situationen utan att själv bli skadad.

Undvik att agera själv utan ta hjälp av andra i sådana situationer. Det är alltid bättre att lämna en aggressiv eller hotfull situation för tidigt än för sent! En förutsättning för att kunna agera i en kränkande, hotfull eller våldsam situation är att man har möjlighet att snabbt kalla på hjälp.

4.11 Checklista för agerande i en kränkande, hotfull eller våldsam situation

- Uppmana den som agerar kränkande, hotfullt eller våldsamt att sluta med sitt beteende
- Håll avstånd till den aggressiva personen och respektera revir
- Försök behålla lugnet Tillkalla hjälp: via mobiltelefon eller via elev/kollega som kan hämta hjälp
- Identifiera om möjligt personen som uppträtt hotfullt/våldsamt
- Identifiera vittnen
- Skriv en incidentrapport
- Skriv egna minnesanteckningar av det inträffade så snart som möjligt efter det inträffade
- Överväg i samråd med rektor att göra en polisanmälan Anmäl alltid allvarligare tillbud eller händelse till arbetsmiljöverket www.anmalarbetsskada.se Obs! Vid kränkning av elev skall anmälan alltid göras till huvudman enligt Skollagen 6 kap 10§ 21 |

5. Hjälp och Stöd

Det är avgörande att alla på skolan känner till vad man kan och bör göra i en situation som präglas av kränkning, hot eller våld för att hjälpa den som har utsatts. Det är också avgörande att skolledningen har utarbetat väl fungerande rutiner och riktlinjer för omhändertagande och när det är nödvändigt, krisstöd. Det är också viktigt att man utreder inträffade händelser för att försöka undvika att något liknande inträffar igen.

5.1 Rutiner för hjälp och stöd efter inträffad kränkande, hotfull eller våldsamt händelse Alla på skolan som bevittnar en händelse med anknytning till kränkning, hot eller våld har ett ansvar att hjälpa och stödja den som har utsatts på det sätt som av situationen bedöms som lämpligt och nödvändigt.

- Vid händelse som drabbar en elev är det mentorn som har det övergripande ansvaret att bedöma behovet av stöd och hjälp till den utsatte.
- Vid händelse som drabbar någon i personalen är det skolledningen som har det övergripande ansvaret att bedöma behov av stöd och hjälp till den utsatte.

Elevhälsan har en avgörande roll och när någon till följd av en händelse med anknytning till kränkning, hot eller våld behöver mer hjälp och stöd än vad lärare/skolledning kan ge, är det elevhälsan som ska kopplas in. Elevhälsoteamet ska alltid informeras om allvarigare händelser med anknytning till kränkning, hot eller våld.

Någon slags uppföljning ska alltid ske efter en händelse med anknytning till kränkning, hot eller våld. Den drabbade ska alltid fylla i en incidentrapport som lämnas vidare till ansvarig rektor och skyddsombud. Det är också viktigt att den som utsatts för händelsen får prata om det inträffade, direkt efter att det inträffat och även efter en tid. Denna uppföljning ska ske i samråd mellan lärare/skolledning och elevhälsoteam.

5.2 Checklista om man bevittnar eller får kännedom om en händelse med anknytning till kränkning, hot eller våld

- Ta reda på vad som har hänt!
- Omhänderta den drabbade och se till så den drabbade inte lämnas ensam.
- Gör en bedömning av vem som behöver tillkallas; skolsköterska, ambulans, polis, kurator, rektor och/eller elevhälsoteam
- Om polis ska tillkallas, vid pågående allvarligt brott: Ring 112 eller polisen Malmö 114 14 och begär polis till platsen.

- Lämna inte platsen för händelsen, håll uppsikt över händelseförloppet.
- Tillkalla hjälp: Via mobiltelefon eller via elev/kollega som kan hämta hjälp.
- Identifiera om möjligt personen som uppträtt våldsamt/hotfullt.
- Identifiera vittnen.
- Skriv en incidentrapport.
- Uppmuntra den drabbade att skriva en incidentrapport och att göra en polisanmälan.
- Skriv egna minnesanteckningar av det inträffade så snart som möjligt efter det inträffade.

6. Samverkan

6.1 Ungdomscoach, personal, assistenter och EHT

Backaskolan har en anställd en ungdomscoach (åk 7-9) som fungerar som ett stöd för eleverna. Vi ser till att vuxna rör sig på de platser där eleverna finns på t ex raster. Ungdomscoachen och hjälplärare samt assistenter finns också som stöd för elever i klassrummen. EHT ger utbildning i konflikthantering och jobbar förebyggande tillsammans med personalen.

6.2 Polisen

Det är givetvis viktigt att samarbete och kommunikation med polisen fungerar bra. Detta innefattar att skolan är bra på att anmäla

brott, så att polisen kan göra sitt arbete, men även att polisen kommunicerar med skolan på ett bra sätt.

6.3 Sociala myndigheter

Det är givetvis viktigt att samarbete och kommunikation med sociala myndigheter fungerar bra. Detta innefattar att skolan är bra på att upplysa myndigheterna om misstankar om att elever far illa men även att myndigheterna kommunicerar med skolan på ett bra sätt. Elevhälsan arbetar aktivt med att kontakten fungerar på ett bra sätt.

7. Dokumentation och förebyggande arbete

7.1 Incident/Tillbudsrapportering

- Om en händelse med anknytning till kränkning, hot eller våld inträffar i skolan ska en incidentrapport alltid fyllas i (se även policy och checklistor).
- Om en elev är den som drabbats, fylls blanketten i första hand i tillsammans med mentor/kurator eller annan lärare.

- Om någon i personalen är den som drabbats, fylls blanketten i första hand i av den som drabbats.
- Om man vill ha hjälp med att fylla i blanketten kan man vända sig till någon i skolledningen.
- Om det inträffade leder till kroppsskada ska en arbetsskadeanmälan alltid också fyllas i. www.anmalarbetskada.se

Varför ska man incidentrapportera händelser? Incidentrapporteringen är viktig för att;

- Det är en förutsättning att det inträffade uppmärksammas och kommer till berördas kännedom för att den som drabbats ska få nödvändigt stöd och hjälp och för att händelsen ska kunna utredas på ett bra sätt.
- Skapa en rättvisande bild av arbetsmiljön på skolan som kan ligga till grund för framtida riskinventeringar och riktade förebyggande åtgärder.
- Det är obligatoriskt enligt Arbetsmiljölagen att dokumentera alla tillbud och arbetsskador, däribland alla händelser som har anknytning till hot eller våld. Allvarliga händelser ska även Arbetsmiljöverket informeras om.
- Alla har ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön på skolan och det är bara genom att påtala brister som arbetsmiljön kan bli bättre!

7.2 Polisanmälan

- När misstanke om brott finns ska skolledningen underrättas för vidare åtgärd.
- Polisanmälan när det gäller ett brott mot skolans egendom (t.ex. skadegörelse) görs alltid av skolledningen.
- Polisanmälan när det gäller brott mot person (t.ex. hot och våld) bör göras i samråd med skolledningen.
- Om brottet har drabbat en elev gör som regel rektor/biträdande rektor anmälan. Om brottet drabbat en i personalen gör som regel den drabbade själv en anmälan.
- Den som utsatts för ett brott har alltid rätt att själv göra en anmälan.
- Den som utsatts för ett brott har även alltid rätt att be att skolan, genom skolledningen, göra anmälan.

7.3 Förebyggande arbete

Förebyggande åtgärder som försvårar eller förhindrar att obehöriga vistas på skolans område kan minska risken för att hot och våldssituationer uppkommer. Detta kan möjliggöras genom tex

- En förbättrad skolgårdsmiljö
- Många vuxna ute bland barnen
- Kontoret har en kontrollerande funktion utöver den informerande och strävar efter att kontrollera att alla som kommer och går inom skolans område kan identifiera sig.
- Lås till alla byggnader
- Eventuellt installera trygghetskameror.

Skydds rond

Vid skydds rond bör det göras en riskbedömning över trygghet och – säkerhetsfrågorna samt en bedömning över vilka säkerhetsåtgärder som är lämpliga.

En viktig del av det förebyggande arbetet är att få eleverna delaktiga i trygghets- och säkerhetsfrågorna. Exempel på detta är:

- Utveckling av "likabehandlingsarbete"
- Diskussion och information om trygg och säker skola
- Gå igenom med eleverna varför man ska incidentrapportera

8. Utbildning

8.1 Förslag till utbildning

En viktig del av det förebyggande arbetet är att kontinuerligt informera och utbilda inom trygghets- och säkerhetsfrågor. Förslag på behov och målgrupper för framtida utbildning/information;

- Utbildning för personal i hur man agerar i akuta situationer genom praktisk träning med fall.
- Information till eleverna om valda delar av brottsbalken, kunskap om vad som är brottsligt.
- Vad kränkningar, hot och våld är: Brotten förolämpning, förtal, olaga hot, ofredande, misshandel samt brott mot tjänsteman
- Vad man enligt lag får göra i situationer som präglas av kränkningar, hot och våld: nödvärnsrätten, nödhandling och envarsgripande.
- Genomgång av och diskussion kring ett antal scenarion från skolans värld som präglas av kränkningar, hot och våld.

9. Sammanfattning och tidsplan

9.1 Revidering, utvärdering och komplettering av handlingsplan

Det är viktigt att handlingsplanen för trygg och säker skola är ett levande dokument som regelbundet revideras, utvärderas och kompletteras. Det övergripande ansvaret för att revidera och komplettera planen ska ligga på rektor i samarbete med skyddsombud, elevskyddsombud och personal.

På Backaskolan:

- Elevenkät ska en gång om året delas ut till elever och ligga till grund för den årliga riskinventeringen och skolans aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier.
- Utvärdering av elevernas enkäter görs i första ledet av bitr rektor och skyddsombuden, som kan föreslå åtgärder till samverkansgruppen (rektor, skyddsombud, elevskyddsombud)
- Utvärdering av personalens enkäter görs i första ledet av styrelsen och skyddsombuden som kan föreslå åtgärder till rektor, skyddsombud och personal. Samverkansgruppen gör en slutlig och gemensam utvärdering av samtliga enkäter.
- Samverkansgruppen ska även väga in samtliga incidentrapporter i sin riskinventering och föreslår med dessa sammanställningar som grund ändringar och/eller uppdateringar i handlingsplanen.

Riskbedömning Backaskolan 2018-2019.

Utifrån elevernas och arbetstagarnas enkätsvar ser vi följande risker:

- 1 Kränkningar fysiska elev-elev, elev-vuxen
2. Kränkningar verbala elev-elev
3. Hot elev- elev, elev-vuxen